

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Folketingets Udvalg for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

København, den 14. marts 2008
Sagsnr. 11159

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har i skrivelse af 20. februar 2008 (Alm. del - spørgsmål nr. 130) udbedt sig min besvarelse af følgende:

Spørgsmål 130:

”Vil ministeren redegøre for, hvad der kan være forklaringerne på stigningen i anvendelsen af antibiotika til dyr i Danmark i 2007, og hvilke initiativer vil ministeren tage for at stoppe denne vækst og nedbringe forbruget af antibiotika til dyr?”

Svar:

Der er tale om en stigning på 5,1 % i forbruget af antibiotika til produktionsdyr ved sammenligning af 2006 mod 2007.

Antibiotikaforbruget til dyr udgøres hovedsageligt af et forbrug til svin. Således udgør forbruget til svin 80 % af det samlede forbrug til alle dyrearter. Forbruget til kvæg udgør ca. 10 %, mens alle øvrige dyrearter tilsammen står for de resterende 10 % af forbruget til dyr.

Stigningen skal ses i sammenhæng med en stigning i antallet af svin i samme periode på 5,4 %. Dog er der ikke nødvendigvis den samme procentuelle stigning i antibiotikaforbruget og stigningen i svinebestanden. Hvis stigningen sker inden for særlige grupper af dyr, eksempelvis slagtesvin, og disse har et anderledes behandlingsbehov end gennemsnittet, så vil en stigning i bestanden kunne bevirke en større stigning i forbruget.

Derudover kan slagteribrandene i 2007 have medført, at svinene har opholdt sig længere i besætningerne end normalt. Der har desuden været foretaget relativt mange medicinske saneringer i sidste halvdel af 2007.

Specifikke årsager til stigningen:

For de tre antibiotikagrupper cephalosporiner, makrolider og tetracykliner har der været de største stigninger og årsagerne til dette kan være følgende:

Ad 1) Cephalosporiner

Stigningen i forbruget af cephalosporiner udgør i alt kun ca. 20 kg. Dette er et forsvindende lille forbrug ud af det totale antibiotikaforbrug til svin og udgør således kun 1,3 promille af det samlede antibiotikaforbrug til svin.

Men cephalosporiner, og specielt 3. og 4. generations cephalosporiner, udgør et specielt resistensproblem, da de kan give anledning til multiresistens og medføre behandlings-

svigt ved anvendelse af penicilliner. Endvidere er cephalosporiner vigtige i behandling af mennesker.

En mulig årsag til stigningen af cephalosporinforbruget til svin kan være, at behandling med visse præparater kun kræver en enkelt injektion af cephalosporin og således ikke flere dages behandling. Dermed er behandlingen cost-effective, trods at der er tale om enkeltdyrsbehandling ved injektion modsat flokbehandling i vand eller foder og trods den relativt høje pris for medicinen.

Ad 2) Makrolider

Makrolider er et af de antibiotika, som Fødevarestyrelsen i sin behandlingsvejledning til svinedyrlæger ikke anbefaler pga. stoffets vigtighed til behandling af mennesker. Fødevarestyrelsen anbefaler i stedet brug af tetracykliner eller tiamuliner. Ifølge rapporten DANMAP 2006, formodes Fødevarestyrelsens handlingsplan 2005 rettet mod svin, herunder behandlingsvejledningen, at have resulteret i et fald af forbruget af makrolider i 2005, som fortsatte i 2006 med et fald på 7 % i forbruget af makrolider til svin.

Den stigning, der nu ses i forbruget af makrolider, kan eventuelt skyldes flere forhold:

- a) Ifølge oplysninger fra Danmarks Fødevareforskning, er der sket en meget betragtelig reduktion af den vejledende pris på makrolidet tylosin.
- b) Forskydninger i proportioner mellem dyregrupper inden for svinepopulationen kan påvirke antibiotikaforbruget, også inden for de enkelte stoffer såsom tetracykliner eller makrolider, selvom det på overfladen ser ud til, at der kun er mindre ændringer i svinebestanden.

Ad 3) Tetracykliner

For tetracykliner, som anbefales i Fødevarestyrelsens behandlingsvejledning, kan de samme forhold gøre sig gældende som beskrevet ovenfor i punkt a for makrolider. Dog har prisreduktionen generelt for tetracyclinpræparaterne været mere moderat. Til gengæld er der introduceret et nyt præparat i 2007, og det kan medføre en intensiveret markedsføring, der eventuelt kan resultere i et øget salg.

Initiativer

Det er naturligvis bekymrende, at forbruget stiger. Men forbrugsstigningen skal ses i lyset af, at der fra 2002 til 2004 sås en stigning i forbruget til svin på hele 25 %. Dette medførte, at Fødevarestyrelsen iværksatte handlingsplan 2005 til reduktion af forbruget til svin samt iværksatte en behandlingsvejledning til svin, der skulle mindske risikoen for udvikling af resistente bakterier samt sikre de fortsatte behandlingsmuligheder for mennesker. Endvidere gennemførte Fødevarestyrelsen supervision af svinedyrlæger med et højt forbrug af antibiotika til svin.

Handlingsplan 2005 har haft den ønskede effekt, idet den stigende kurve i forbruget til svin blev knækket og forbruget faldt med 1,6 % fra 2005 til 2006, trods en næsten uændret svinebestand. Udover at forbruget faldt, viste opgørelser fra VetStat også, at dyrlægerne rettede sig efter anbefalingerne fra Fødevarestyrelsens behandlingsvejledning. Således faldt forbruget til svin af de kritisk vigtige antibiotika, der i videst muligt omfang bør reserveres til mennesker, herunder fluorokinoloner og makrolider. Derimod

så allerede i 2006 en stigning i brugen af tetracykliner til svin, jf. anbefalingerne i behandlingsvejledningen.

Som følge af liberaliseringen af salget af veterinærmedicin, er der fra 2007 indført supervision af samtlige af de af landets dyrlæger, der beskæftiger sig med fødevarerproducerende dyr. Supervisionen bygger på de gode erfaringer Fødevarestyrelsen opnåede med handlingsplan 2005. I den forbindelse er behandlingsvejledninger for kvæg og fjerkræ også under udarbejdelse. Endvidere skal behandlingsvejledningen for svin opdateres, og dermed vil der igen komme fokus på denne, hvilket muligvis kan dæmpe det stigende makrolidforbrug til svin.

Under supervisionen i handlingsplan 2007 vil bl.a. dyrlægens forbrug af antibiotika samt valg af forskellige antibiotika blive gennemgået. Dyrlæger, der ikke overholder behandlingsvejledningerne, vil blive bedt om dokumentation for at fravige fra anbefalingerne. Således er supervisionen af dyrlægerne også et værktøj til optimering af antibiotikabehandlingen af produktionsdyr i lighed med handlingsplan 2005. Formålet er at sikre fødevarer sikkerheden og de fortsatte behandlingsmuligheder for mennesker ved en optimering af forbruget samt en fokusering på antibiotika, der har lav risiko for resistensudvikling, og ikke er vigtig til behandling af mennesker.

Både supervisionen samt behandlingsvejledningerne skal være med til at sikre, at dyrlægerne stadig vælger antibiotika, der er i overensstemmelse med vejledningerne til trods for ændringer i priserne i et liberaliseret marked for veterinærmedicin. Således kan der ved supervisionen fokuseres på dyrlægenes forbrug af bl.a. makrolider og cephalosporiner.

Det kan oplyses, at Fødevarestyrelsen hvert år undersøger ca. 11.000 prøver i svin (slagtesvin og søer) for forskellige stoffer. Heraf undersøges ca. 4.000 prøver for antibakterielle stoffer, såkaldte restkoncentrationer af medicin. Der blev således undersøgt 11.409 prøver af svin i 2006, hvoraf 4 prøver overskred grænseværdierne for antibiotika. I 2007 blev 10.742 prøver undersøgt, og der blev ligeledes fundet 4 overskridelser for antibiotika. Der er ikke set en stigning af positive fund i den offentlige kontrol over de sidste mange år.

Endeligt kan jeg oplyse, at jeg har pålagt Fødevarestyrelsen at foretage en undersøgelse, der skal vurdere om den nuværende snitflade mellem vejledning og forbud over for dyrlæger der ordinerer antibiotika i husdyrproduktionen kan forbedres, dvs. en undersøgelse af, hvorvidt vejledning og overvågning stadig er tilstrækkeligt, eller om der skal iværksættes yderligere tiltag til at minimere resistensproblemer.

Eva Kjer Hansen

/Michael Riff Alexandersen